

**Lietuvos Respublikos Seimo
Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetui**

2016 m. balandžio 29 d., Vilnius

Dėl Lobistinės veiklos įstatymo Nr. VIII-1749 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-2731.

Nevyriausybinių organizacijų informacijos ir paramos centras, koordinuojantis Nacionalinę NVO koaliciją bei atstovaujantis pagrindines nevyriausybinių organizacijų (NVO) skėtines asociacijas, veikiančias įvairiose viešosios politikos srityse, pritaria jungtiniame pareiškimo tekste (pridedama) siūlomiems pakeitimams dėl Lobistinės veiklos įstatymo Nr. VIII-1749 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-2731.

Nacionalinės NVO koalicijos atstovai yra atviri teikiant papildomą informaciją ar pasiūlymus, siekiant tobulinti įstatymą ir jo taikymo procedūras. Taip pat esame pasirengę dalyvauti bet kuriame LR Seimo pasitarime šiuo klausimu.

Nacionalinės NVO koalicijos¹ vardu,

1. Lietuvos jaunimo organizacijų Taryba
2. Aplinkosaugos koalicija
3. Lietuvos neįgaliųjų forumas
4. Lietuvos moterų lobistinė organizacija
5. Lietuvos vietos bendruomenių organizacijų sąjunga
6. Nacionalinis skurdo mažinimo organizacijų Tinklas
7. Nacionalinė vystomojo bendradarbiavimo organizacijų platforma
8. NVO vaikams konfederacija
9. Žmogaus teisių koalicija
10. Lietuvos pacientų organizacijų atstovų taryba
11. Lietuvos vartotojų organizacijų aljansas
12. Lietuvos meno kūrėjų asociacija

Direktorius

Martinus Žaltauskas

¹ 2014 m. spalio mėn. 16 d. didžiausios Lietuvoje veikiančios skėtinės nevyriausybinių organizacijos (toliau - NVO), vienijančios įvairiose viešosios politikos srityse veikiančias NVO, pasirašė asociacijos sutartį, pagal kurią įsipareigojo veikti kartu stiprinant nevyriausybinių sektorių, plėtojant pilietinę visuomenę bei įgyvendinant Lietuvos Respublikos Nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatymą. Asociacijos sutartį pasirašė vienuolika skėtinių įvairiose srityse Lietuvoje veikiančių NVO, kurios vienija per 1500 nevyriausybinių organizacijų ir kurių veikloje narystės pagrindu dalyvauja daugiau kaip 500 tūkstančių šalies gyventojų.
<http://www.3sektorius.lt/nisc/nacionaline-nvo-koalicija/koalicijos-nariai/>

Lietuvos Respublikos Seimo

Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetui

DĖL LOBISTINĖS VEIKLOS ĮSTATYMO Nr. VIII-1749 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO Nr. XIIP-2731

Dėl nevyriausybinių organizacijų veiklos prilyginimo lobistinei veiklai

Siūlomas teisinis reguliavimas, sulyginantis komercinius ir kitus privačius užsakovų interesus atstovaujančių asmenų bei jų susivienijimų veiklą su nevyriausybinių organizacijų (NVO) *viešojo intereso gynimo veikla*, neatsižvelgia į NVO veiklos tikslus ir jų atliekamą funkciją visuomenėje. O taip pat prieštarauja *Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių konvencijos* (Konvencija) 10 str. nuostatomis bei *Europos tarybos rekomendacijoms dėl nevyriausybinių organizacijų teisinio statuso (2007)*, ir gali turėti neigiamą poveikį NVO sektoriaus plėtrai Lietuvoje.

Pažymėtina, kad komercinių ir kitų privačių interesų poveikis ištis gali būti daromas pasitelkiant pelno nesiekiančių organizacijų formą, t.y. per susivienijimus, kurių dalyviai yra privatūs juridiniai asmenys arba dalyviais yra tokių asmenų asociacijos. Todėl siekiant projekto tikslų tikslinga yra sureguliuoti ir pelno nesiekiančių organizacijų veiklos forma vykdomą lobistinę veiklą *tenkinant komercinius ir kitus privačius interesus*.

Nevyriausybinių organizacijų sektoriaus vystymuisi, o taip pat piliečių įsitraukimui į teisėkūros procesus būtų padaryta didelė žala priskiriant visas be išimties pelno nesiekiančias organizacijas, t.y. ir *visą* nevyriausybinių organizacijų sektorių lobistams. Viešosios naudos nevyriausybinių organizacijos, kurių veikla darant įtaką teisės aktų priėmimui ar nepriėmimui yra pagrįsta ne komerciniais ar kitais privačiais interesais, o *visuomeninės naudos siekimu arba viešojo intereso gynimu*, nelaikytina lobistine.

Dėl lobistinės ir advokacinės veiklos atskyrimo

Pažymėtina, kad remiantis *Europos tarybos rekomendacija dėl nevyriausybinių organizacijų teisinio statuso Europoje (CM/Rec(2007)14)*, NVO veikla, daranti įtaką teisės aktų priėmimui ar nepriėmimui, nėra laikoma lobistine. Rekomendacijose teigiama, kad „NVO indėlis pasireiškia per labai įvairią veiklą, taip pat ir tada, kai NVO veikia kaip skirtingų visuomenės segmentų ir valdžios institucijų tarpusavio bendravimo priemonė, *advokataudamos* už teisės ir viešosios politikos pokyčius, teikdamos pagalbą tiems, kam jos reikia, rengdamos techninius ir profesinius standartus, stebėdamos, kaip laikomasi galiojančių įsipareigojimų pagal nacionalinę ir tarptautinę teisę.“

Rekomendacijos 12 d. numato, kad „NVO turi turėti laisvę atlikti tyrimus, imtis švietimo ir *advokacijos* viešųjų diskusijų klausimais, neatsižvelgiant į tai, ar pozicija, kurios jos laikosi, atitinka vyriausybės politiką ir į tai, *ar dėl jos būtina pakeisti įstatymus*.“

Taigi NVO veikla darant įtaką teisės aktų priėmimui ar nepriėmimui oficialiame Europos tarybos dokumente apibrėžiama kaip *advokacija*, o ne lobizmas, nes NVO

advokacija vykdoma viešojo intereso gynimo ir visuomeninės naudos, o ne privačių interesų tenkinimo tikslais.

Rekomendacijos 77 d. taip pat numato, kad su NVO turėtų būti tariamasi rengiant pirminės ir antrinės teisės aktus, susijusius su jų statusu, finansavimu ar veiklos sritimis. Tokią pačią pareigą numato NVO plėtros įstatymo 3 str. 4 d.

Pasiūlymai teisiniam reguliavimui

Vadovaujantis šiuo metu galiojančiu viešųjų įstaigų, asociacijų bei labdaros ir paramos fondų veiklos reguliavimu, šių juridinių asmenų kiekvienų finansinių metų veiklos ataskaitos turi būti pateiktos Juridinių asmenų registru ir susipažinti to pageidaujantiems asmenims. Atsižvelgiant į tai, kad nevyriausybines organizacijas Lietuvoje yra įsteigtos viena šių teisinių formų, būtų galima svarstyti veiklos ataskaitos formos patikslinimą tam, kad NVO patogiau pateiktų informaciją apie vykdytus advokacijos veiksmus.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, siūlome Lobistinės veiklos įstatymo Nr. VIII-1749 pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-2731 dvi alternatyvas:

Alternatyva Nr.1: Koreguoti projekto nuostatas, papildant 7 straipsnį nauju 2 punktu:

7 straipsnis. Veikla, kuri nelaikoma lobistine

Lobistine veikla nelaikoma:

1) *viešosios informacijos rengėjų, skleidėjų, jų dalyvių, žurnalistų veikla renkant, rengiant, skelbiant ir platinant viešąją informaciją pagal Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymą;*

2) ***nevyriausybinių organizacijų (kaip jos apibrėžtos Nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatymo 2 str.) vieša veikla siekiant visuomeninės naudos arba ginant viešąjį interesą.***

3) *atitinkamų sričių specialistų veikla darbo grupėse (komisijos) teisės aktų projektams rengti pagal Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymą;*

4) *socialinės partnerystės įgyvendinimas pagal darbo įstatymus;*

5) *konsultavimasis su visuomene pagal Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymą;*

6) *peticijos, referendumo, piliečių įstatymų leidybos iniciatyvos teisės įgyvendinimas atitinkamai pagal Lietuvos Respublikos peticijų įstatymą, Lietuvos Respublikos referendumo įstatymą ir Lietuvos Respublikos piliečių įstatymų leidybos iniciatyvos įstatymą.*

7) *fizinio asmens pareikšta nuomonė dėl teisės aktų priėmimo ar nepriėmimo;*

8) *kitos specialių įstatymų nustatyta tvarka vykdomos veiklos.*

Alternatyva Nr. 2: Koreguoti projekto nuostatas, papildant įstatymo pakeitimo projektą advokacijos sąvoka bei projekto 7 str. nurodant, kad nevyriausybines organizacijos vykdoma advokacijos veikla nėra laikoma lobistine:

2 straipsnis. Pagrindinės Įstatymo sąvokos

- 1. Advokacija – neatlygintinas, pelno nesiekiantis, viešas nevyriausybinių organizacijų tarpininkavimas, tarp visuomenės grupių ir viešosios valdžios, siekiant visuomeninės naudos arba ginant viešąjį interesą.**

7 straipsnis. Veikla, kuri nelaikoma lobistine

Lobistine veikla nelaikoma:

1) viešosios informacijos rengėjų, skleidėjų, jų dalyvių, žurnalistų veikla renkant, rengiant, skelbiant ir platinant viešąją informaciją pagal Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymą;

2) nevyriausybinių organizacijų (kaip jos apibrėžtos Nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatymo 2 str.) advokacija siekiant visuomeninės naudos arba ginant viešąjį interesą.

Prašome mus informuoti apie šių pasiūlymų svarstymo eigą ir rezultatus.